

דף צ.

עין משפט א.

חור"מ סימן קיז סעיף ז

ז. ט. איסור הנאה מפקיע מידי שיעבוד^ע, כמו קדושת הגוף, וכגון בגד שפרסו אותו על המת על דעת שיקבר בו אין הבע"ח גובה ממנו.

הגה: אבל קדושת דמים אינו מפקיע מידי שיעבוד, אלא יפדנו^פ המלוה בדבר מועט שלא יאמרו הקדש יצא לחולין בלא פדיון, ודמי הפדיון יוסיף על החוב ויגבנו מן הלוה.

הגה: גם בקדושת הגוף לא יכול לאוסרן על המלוה לבד, לומר יהיו נכסי קונם על פלוני אלא א"כ אסרן על כל העולם^ז, ויש חולקין.

עין משפט ב.

יור"ד סימן רפז סעיף פח

פא. עבד שעשאו רבו אפותיקי פי' שאמר לבעל חוב לא יהיה לך פרעון אלא ממנו, ואח"כ שיחררו הרי הפקיעו מידי שיעבוד^ק, והרי הוא בן חורין וצריך לשלם לבעל חובו^ר, וכופין לבעל חובו שיכתוב לו ג"כ גט שחרור^ש.

ע. מיבמות ס"ו ע"ב מרבא ההוא איצטלא דפרסוה אמיתנא. וכפי' רש"י שם דתכריכי המת אסורים בהנאה. ובעינן על דעת שיקבר עמו אבל מכח יחוד לבד לא נאסר, דקימ"ל כרבא דאמר בתיק של תפילין צר ביה ולא אזמיניה, או הזמינו ולא צר בו לא נקדש. סמ"ע ס"ק כ"ג.

פ. ודוקא בהקדש בדק הבית, אבל הקדש בזמן הזה סתמו לעניים ואין צריך שום פדיון. כ"כ במבי"ט ח"א סי' רע"ד. ועיין בפעמוני זהב.

צ. וכיון שלא אסרן על כל העולם לא חל, ומנדים הלוה עד שישאל על נדרו ויתירו לו, ואפי' נדר על דעת רבים יש לו התרה, שהרי דבר מצוה הוא פריעת בעל חובו כ"כ הריטב"א ביבמות ס"ו ע"ב שם. והחולקין שהם הנ"י בשם ר"ת והר"ן בפ' אע"פ בכתובות ס"ל דאף שאסרן על המלוה בלבד הן אסורין. סמ"ע ס"ק כ"ד.

ק. ממשנה שם בדף מ' ע"ב, דהקדש וחמץ ושחרור מפקיעין מידי שיעבוד.

ר. כרשב"ג שם דמחייב מזיק שיעבודו של חבירו דדינא דגרמי הוא.

ש. מפני תיקון העולם שמא ימצאנו בשוק ויאמר לו עבדי אתה. שם במשנה.

עין משפט ד.

אה"ע סימן צ פעיף יג

יג. כו. מכרה ^ח האשה בנצ"ב לאחר שנישאת לאחר או לבעלה, לאו ^א מכירה היא, אך כשתתאלמן או תתגרש ^ב מכרה קיים.

יג. כז. הבעל שמכר קרקע בין נ"מ או נצ"ב ^ג לאו מכירה היא, וי"א דהוא בעצמו יכול לערער על המכר ^ד והוא יורש מה שמכר.

עין משפט הו.

יו"ד סימן רפז פעיף לו

לו. מו. מי שחציו עבד וחציו בן חורין או עבד של שותפין, אין יוצא בראשי אברים ^ה, משום דאמר קרא "עבדו" המיוחד לו.

עין משפט זז.

חור"מ סימן תכ פעיף מא

מא. מא. יש הכאות שיש בהם ביזוי ומעט צער, ואין בהם נזק, וקבעו בהם חכמים דמים קצובים, וכל המכה את חבירו הכאה משלם אותו ממון הקצוב וכולם קנסות הן ואותו ממון שקצבו הוא דמי הצער והבושת והריפוי והשבת ^ו בין צריך לרפואה בין לא צריך ותשלום קבוע משלם. הובועט בחבירו ברגלו משלם ה' סלעים. הכהו בארכובתו משלם ג' סלעים. הכהו באגרוף משלם י"ג סלעים. תקע את חבירו משלם לו סלע.

ת. ברייתא ביבמות ס"ו ע"ב. וכרש"י שם.

א. והטעם דיכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי, גמ' בפ' חזקת הבתים, ומ"מ אם אחרי שמכרה היא מכר גם הוא והסכים למעשיה, הוי מכר, כ"כ הח"מ.

ב. אף דנצ"ב הגוף של הבעל מ"מ מאחר שאם תתאלמן אין יכולים לסלקה בשאר נכסים משום שבח בית אביה ע"כ הוי מכר, כ"כ הח"מ. והוא מהנ"י בפ' החובל.

ג. הרי"ף ור"י פליגי דמאחר והגוף שלו ובאחריותו בנצ"ב הוי מכר עד שעת הטירפה, וחלקו עליו שאר הפוסקים, ובנ"מ בקרקע דלא הוי מכר היינו שמכר גוף ופירות אבל מכר פירות מיד והגוף כשתמות אשתו, נראה דהמכר קיים. ח"מ. ועיין בח"מ בס"ק מ"ג דכתב דמהני בין בנ"מ בין בנצ"ב, ולא מוכן בנצ"ב.

ד. בח"מ ס"ק מ"ד כתב דזה קאי רק לשיטת רש"י ולא לר"ת.

ה. ואפי' יש לכל אחד מהשותפין חלק בגוף העבד, כ"כ הב"ח ודלא כנראה מהב"י. ש"ך ס"ק מ"ז.

ו. מבב"ק כ"ז ע"ב, והיינו אף דיש הוצאת ממון לריפוי או לשבת מחמת אותה מכה א"צ לשלם לו יותר ממה שקבעו חכמים לאותה מכה. סמ"ע ס"ק נ"ז.

סטרו על פניו משלם לו חמשים סלעים. סטרו באחורי ידו משלם מאה סלעים^ז. צרם אוזנו או תלש בשערו או רקק על גופו והגיע בו הרוק משלם מאה סלעים, וסכום זה משלם על כל מעשה ומעשה, כיצד בעט בחבירו ארבע בעיטות אפי' זו אחר זו משלם עשרים סלעים סטר בפניו שתי סטירות משלם מאה סלעים.

הגה: אע"ג שאמרו בגמ' דהקורא לחבירו ממזר לוקה ארבעים^ח, מ"מ יש מקומות שאין נוהגים כן והולכים אחר המנהג.

דף צ:

חז"מ פימן ז סעיף ה

עין משפט ב.ג.

ה ו. י"א דשתויי יין ט מותר לו לדון דיני ממונות, אבל להורות באיסורין י פסול, ואפי' שתה רק רביעית, אבל ביינות שלנו שאינם חזקים יש להתיר בשתיית רביעית.

ה ז. אין עד כ נעשה דייין, ודוקא אם ל העיד כבר אינו יכול להצטרף לדון על אותו מעשה. אבל דיינים שראו מ אפי' כיוונו בתורת עדות אם זה

ז. בטור הוסיף מי שפרע ראש האשה משלם ק' סלעים, ובנ"י הוסיף המלעיג על דברי חכמים לוקה והקורא לא"א פרוצה והדומה לוקה ד' מלקיות דתנן פרע ראש האשה נותן ארבע מאות זוז וכיון שלא מגבין קנסא בבבל לוקה ארבע מלקיות וכל מלקות היא על ארבעים זוז. סמ"ע ס"ק נ"ט.

ח. בקידושין כ"ח ע"א, ועיין ברא"ש כלל ק"א-א'.

ט. עיין בפ"ת שהביא ממדרש שחולק. ועיין בתוס' סנהדרין מ"ב ע"א.

י. לפ"ז דין של עביד איניש דינא לנפשיה שמותר, יהיה אסור לשתויי יין לעשות דין לעצמו, שזה הוראה באיסורין. אמנם גם באיסורין אם פוסק מתוך השו"ע שרי.

כ. דבעינן עדות שאתה יכול להזימה, והדן בעצמו לא יקבל הזמה על עצמו, או מטעם דכתיב ועמדו שני האנשים, ועיין כתובות דף כ"א.

ל. תוס' בתרא קי"ד ע"א ומימרא דרב יהודה שם וכן כתבו הרמב"ם והרא"ש. והגם שבעדות בנמצא אחד מהם קרוב או פסול העדות בטלה ופוסל בכוונה להעיד לבד, עיין בש"ך בסי' ל"ז שכתב דשם צ"ל גזירת הכתוב בעדות.

מ. ואם בשעת מעשה הוזמן הדיין לשם עדות, דייין זה אינו יכול לדון כלל, גם ע"פ עדים אחרים וי"א דאף אם הוזמן דן ע"פ עדות אחרים, ודעה ראשונה היא דעת הרמב"ן

היה ביום, ^ג דנים ע"פ ראייתם דלא תהיה שמיעה גדולה מראייה, ואם ראו כלילה דנים ע"פ עדות אחרת.

הגה: ח. מה שאין עד נעשה דיין רק בדברים שהם ^ה מן התורה, אבל בדרכון דנים, דעד נעשה דיין.

והרא"ש ושכן ראוי להורות, וזו גם סברת הרשב"ם בכתרא קי"ג ע"ב. ודעה שניה נראה שזו דעת הרמב"ם כ"כ בב"י.

ג. דאין עליהם בזה תורת עדות כ"כ הסמ"ע. ומש"כ ביום היינו בשעה שראויה לדון כ"כ הטור. ומה שדנים ביום, היינו אפי' אחרי כמה ימים, כיון שראייתם הייתה ביום, משא"כ בראו כלילה דאז לא מהני שמיעה כלילה ולא מהני גם ראייה לדון עליה, עד שיעידו לפניהם אחרים. סמ"ע ס"ק ט"ו.

ס. תוס' כתובות כ"ב ע"ב. ונ"י שם כת' אבל בדרכון עד נעשה דיין, וכן המחבר בסי' מ"ו כת' שעד הרואה כלילה נעשה דיין בקיום שטרות שהם דרכון, ועיין בסמ"ע ס"ק ט"ז. והש"ך כתב בשם הב"ח דבראוהו ביו"ט או בשבת שאין דנים בהם הגם שזה מדרכון מגזירה שמא יכתוב, מ"מ אינם יכולים לדון דכל מה דתיקון רבנן כעין דאורייתא תיקון, והט"ז תמה על זה והסיק דיכולים לדון בכ"ג וכן העלה התומים והקצות ע"ש. ועוד כתב הש"ך בסי' מ"ו דעד שחתום בשטר אינו דן באותו שטר עצמו וכן הוא מכתובות ק"ה ע"ב ורמב"ם פכ"ג מהלכות סנהדרין.